

Zo nu en dan heb ik vertegenwoordigers van het Nederlandse bedrijfsleven over de vloer. Zij komen een nieuwe inbouw-afwasmachine installeren, een gerepareerd gordijn ophangen, de trap opnieuw bekleden of een ADSL-verbinding leggen. Liberale politici en andere adepten van de vrije markt schijnen dergelijke bezoeken te koesteren. Zij raken steevast onder de indruk van de efficiency en de ondernemingsgeest van het bedrijfsleven en sturen vervolgens afgezanten van dat bedrijfsleven op de publieke sector af, om daar het vrije markt evangelie te gaan verspreiden. De zorgsector, die het ergst lijdt onder deze vernieuwingsdrift is inmiddels doorgelicht door TPG topman Peter Bakker (op logistieke aspecten), door Johan van der Werff, directievoorzitter van Aegon (op financiële verantwoordingsstructuren), door Rein Willems, president-directeur van Shell-Nederland (op patiëntveiligheid) en meest recent door Hans Kennedie, directeur van Golden Tulip, op gastvrijheid en klantvriendelijkheid. Persoonlijk heb ik, na een dag wachten op de timmerman, de monteur, of de tapijtlegger, vrijwel altijd omgekeerde visioenen.

Het begint ermee dat ik steevast een dag of op z'n minst een halve dag thuis moet werken of vrij moet nemen omdat de vertegenwoordiger van het bedrijfsleven nooit precies kan aangeven hoe laat hij er zal zijn. Neem een voorbeeld aan de publieke sector! Maatschappelijk werkers die bij een aantal moeilijke gezinnen op bezoek gaan kunnen afspraken maken en zijn dan stipt op tijd aanwezig, al was het maar omdat zij de sociaal zwakke families waar zij op bezoek gaan het goede voorbeeld willen geven. Waarom kan dit in het bedrijfsleven nou niet? Het is echt niet zo dat gezinstherapie makkelijker te plannen is dan het inbouwen van een kast. Eerder integendeel zou ik haast zeggen.

Vervolgens heeft de man van het bedrijfsleven een cruciaal onderdeel, dat nodig blijkt te zijn voor de installatie van ADSL, de inbouw van de afwasmachine, of het bekleden van de trap niet bij zich. Mag ik hier eens wijzen op het principe van de dokterskoffer? Een huisarts die visite gaat rijden neemt standaard een hele tas vol attributen mee. Ze weet nog niet precies wat ze nodig heeft, maar ze is op alles voorbereid. Hoe komt het dan toch dat vertegenwoordigers van het Nederlandse bedrijfsleven 's ochtends alleen die gereedschappen en materialen inpakken waarvan zij zeker weten dat zij ze zullen gebruiken en niet een paar extra, voor de zekerheid? Het is toch niet zo dat de werkmans al zijn gereedschappen op zijn rug moet dragen op een twintig kilometer lange tocht door een zandwoestijn? Wat is er in hemelsnaam tegen een paar reserve-onderdelen en een paar attributen extra in de opslagruimte van de auto? Ik hoor nu iemand opmerken dat het maken van een volgende afspraak ertoe leidt dat opnieuw een rekening kan worden geschreven voor voorrijkosten en het afmonteren van de kast. Toegegeven, dat is soms het geval, maar het is lang niet altijd zo, want als assertieve klanten gaan opbellen en zeggen dat het toch niet hun schuld is dat die spullen er niet meteen waren krijgen ze bijna altijd gelijk en dan komt er van die extra rekening niets terecht. Bovendien, moet dat nu echt de manier zijn waarop winst moet worden gemaakt? Beschouw je bagagebak als een dokterskoffer, dat zou het nieuwe devies kunnen zijn voor het rijdende bedrijfsleven.

En ten slotte is daar het eind van de visite door het Nederlandse bedrijfsleven. Hier doen zich twee mogelijkheden voor. 1) De klus is af. In dat geval informeert de monteur belangstellend of ik hecht aan een bon. Hijzelf hecht helemaal niet aan een bon, en ik zou dus ook best contant kunnen betalen bij hem. Vanzelfsprekend tegen een lager tarief dan eerder is afgesproken met zijn baas. Hij zal dan gewoon tegen de baas zeggen dat hij mij niet thuis heeft getroffen. 2) De klus is nog niet af of er rest nog een volgende klus. In dat geval stelt de

timmerman of stoffeerder voor dat hij 's avonds terug komt, maar dan in de hoedanigheid van kleine zwart werkende zelfstandige.

Mag ik hier opnieuw wijzen op de mooie kanten van de publieke sector ethiek? De doktersassistente spuit mijn oren uit in de tijd van haar baas, tegen het bedrag dat ervoor staat en daarvoor krijgt die assistente een vast salaris. Nooit zal ze mij apart nemen en voorstellen dat ze 's avonds wel even langs zal komen om het klusje te klaren op private basis.

Verzorgenden in het verpleeghuis hebben niet opeens wel tijd om te wandelen met een demente bewoner als zijn kinderen daar een paar honderd euro privé geld voor neertellen.

Medewerkers in de publieke sector zijn loyaal aan hun werkgever. Zij zouden het naar vinden om hun leerlingen, patiënten of cliënten te betrekken in illegale transacties. Waarom kan dat nou niet in het Nederlandse bedrijfsleven? Waarom moeten medewerkers zich daar gedragen als vrije jongens op een duistere markt?